

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень

Освітній рівень магістр

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «29» серпня 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр	1 курс/1 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Практичні заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Мета. Сучасний етап науково-технічного розвитку суспільства висуває нові, набагато вищі вимоги до творчого потенціалу фахівців, що передбачає володіння новими науковими методами, вміння орієнтуватися в потоці наукової інформації, знаходити найраціональніші технологічні й організаційні рішення.

«Методологія та організація наукових досліджень» – навчальна дисципліна, яка передбачає засвоєння методологічних засад наукової праці, уміння збирати і опрацьовувати інформацію, розробляти програми наукових досліджень, аналізувати одержані результати та оформляти їх у вигляді різних наукових праць.

Завдання. Завданням курсу є висвітлення методико-організаційних засад науково-дослідної діяльності, що сприятиме орієнтації в складному процесі наукового дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- дослідницькі принципи науки;
- методи наукового пізнання; місце та роль системного підходу в науковому пізнанні лісового господарства;
- наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень у лісовому господарстві;
- основи теоретичних та експериментальних досліджень;
- наукові колективи та школи лісівничої науки, технологія наукової діяльності;
- види звітності наукових досліджень;
- психологія наукової діяльності; особливості науково-психологічних досліджень;

- етика наукових досліджень.

уміти:

- здійснювати вибір напрямку та послідовність наукових досліджень
- планувати експеримент й аналізувати його результати,
- готувати і представляти наукові доповіді на різних наукових заходах, готувати наукові праці.

Компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати набуті знання на практиці.

ЗК2. Уміння проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Уміння розробляти та реалізовувати проекти.

ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність до самоосвіти та саморозвитку.

ФК2. Уміння застосовувати теорію і методологію наукових досліджень при вивченні процесів в лісових екосистемах і при закладці дослідних об'єктів.

ФК3. Уміння та навички використовувати системний підхід в організації робіт з ведення лісового господарства.

ФК4. Здатність планувати заходи з вирощування деревостанів в різних типах та категоріях лісів.

ФК5. Здатність робити аналітичний огляд наукової літератури, готувати наукові публікації та науково-технічні звіти та розуміння шляхів їх впровадження у виробництво.

ФК7. Здатність до проектування лісогосподарських заходів та етапів їх впровадження на основі наукового пошуку та консультації з питань інноваційних технологій у сфері лісового господарства.

ФК14. Здатність і готовність здійснювати аналіз достовірності фактів, інформаційних повідомлень та моделей сучасного стану та розвитку лісового господарства.

ФК15. Уміння використовувати в професійній діяльності державну та іноземні мови.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати методи планування, організації і проведення науково-дослідної роботи у лісогосподарській галузі.

ПРН2. Розуміти способи планування, організації і проведення лісогосподарських заходів.

РН6. Розраховувати та обґрунтовувати обсяги раціонального використання лісових ресурсів

ПРН8. Вирішувати лісогосподарські проблеми з застосуванням своїх знань і умінь у виробничих умовах.

ПРН9. Оцінювати лісівничо-екологічні наслідки ведення лісового господарства у різних лісорослинних умовах.

ПРН14. Складати технологічні карти рубок та відновлення лісів з використанням сучасних методів проектування.

ПРН15. Ідентифікувати найбільш суттєві проблеми лісового господарства,

аналізувати відповідну наукову літературу, підбирати дослідні об'єкти і проводити на них дослідження, аналізувати отримані матеріали, готувати з них висновки і пропозиції та магістерську роботу.

ПРН16. Визначати оптимальні лісогосподарські заходи для підвищення стійкості і захисної функціональності лісів на висотно-типологічній основі.

ПРН19. Обґрунтовувати та презентувати висновки і пропозиції з покращення ефективності лісового господарства.

ПРН21. Здійснювати аналіз лісівничих досліджень та висвітлювати їх результати у джерелах інформації.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Поняттєво-термінологічний апарат наукових досліджень	Знання та наукова діяльність (знання, наукове знання, наука, методологія, наукова діяльність). Базові поняття та функції науки (проблема, об'єкт та предмет наукового дослідження, гіпотеза, закономірність, закон, теорія тощо). Базові наукові видання (реферат, тези доповіді, науковий звіт, наукова стаття, рецензія, монографія, брошура, навчальний посібник, підручник, автореферат, дисертація).	Тести, питання
2.	Методологія та методи наукових досліджень	Поняття методології наукового дослідження (функції методології, рівні методології науки). Класифікація методів наукових досліджень (мета, спосіб реалізації та рівень пізнання (дослідження)). Загальнонаукові методи досліджень (формалізація, ідеалізація, індукція, дедукція, аналіз, синтез, моделювання тощо). Емпіричні методи досліджень (спостереження, опис, порівняння, експеримент).	Тести, питання
3.	Аксіоми та гіпотези в методології наукових досліджень	Поняття аксіоми та аксіоматичного методу наукових досліджень. Вимоги до аксіоматизованої системи. Методи вивчення причинно наслідкових зв'язків явищ та їх характеристика. Поняття гіпотези. Стадії розвитку гіпотези та їх характеристика. гіпотез в методології наукових досліджень.	Тести, питання
4.	Докази та спростування в методології	Поняття доказу. Спроби встановлення істини. Структура доказів. Пер алогізми, софізми та парадокси. Спростування та їх	Тести, питання

	наукових досліджень	структура. Значення доказів та спростувань в методології наукових досліджень.	
5.	Організація науково-дослідної роботи в Україні	Організаційна структура науки. Пріоритетні напрямки розвитку науки в Україні. Система підготовки наукового та науково-педагогічних кадрів в Україні. Поняття наукової школи.	Тести, питання
6.	Стратегія і тактика та проведення наукових досліджень	Поняття наукового дослідження. Класифікація наукового дослідження. Основні принципи вибору стратегії. Вибір напрямку, проблеми, теми наукових досліджень та визначення кола наукових питань. Тематика наукового дослідження (актуальність, новизна теми, перспективність та можливість розробки теми, відповідність теми науковій спрямованості науково-дослідної роботи структурного підрозділу (наукового керівника)).	Тести, питання
7.	Наукова організація дослідного процесу	Планування науково-дослідної роботи (підготовчі роботи, аналіз наявної наукової інформації та опрацювання наукової літератури за тематикою дослідження, опрацювання методики дослідження, проведення спостережень, узагальнення одержаних результатів та розрахунок відповідних показників, написання наукової роботи). Режим роботи дослідника (раціональний трудовий режим дослідника).	Тести, питання
8.	Методологія дослідної справи	Основи проведення експериментальних дослідів. Вимоги до польового дослідження. Види польових дослідів.	Тести, питання
9.	Технологія роботи над кваліфікаційною роботою магістра	Сутність магістерської роботи та її структура. Вимоги до магістерської роботи. Загальний зміст магістерської роботи та вимоги до її оформлення. Захист магістерської роботи.	Тести, питання
10.	Особливості підготовки наукових праць лісівничої науки.	Принципи відображення лісівничої інформації у наукових працях (вживання лісівничих термінів та понять, нормативні документи тощо). Стель наукової мови (науковий та науково-популярний стиль). Підготовка рукопису наукової праці	Тести, питання

		(етапи підготовки наукової праці, врахування зауважень та удосконалення рукопису). Основи інтелектуальної власності (об'єкти інтелектуальної власності, види охоронних документів, порядок оформлення інтелектуальної власності тощо).	
11.	Академічна доброчесність	Поняття академічної доброчесності (роль академічної доброчесності для ефективного розвитку лісівничої науки, формування наукового світогляду у практиків лісової галузі). Форми та види академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності для науково-педагогічних та наукових працівників. Дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти.	Тести, питання
12.	Загальні вимоги та правила складання бібліографічного списку літератури для наукових робіт	Бази даних літературних джерел. Основні вимоги до оформлення різних інформаційних джерел. Аналіз наукових джерел (бібліотечні фонди наукових бібліотек, електронні наукові ресурси, повнотекстові документи та анотації статей у межах наукометричної бази Scopus та Web of science).	Тести, питання
13.	Види та відповідальність за порушення академічної доброчесності	Академічний плагіат. Самоплагіат. Фабрикація. Фальсифікація. Списування. Хабарництво. Необ'єктивне оцінювання.	Тести, питання
14.	Відповідальність за порушення академічної відповідальності	Відповідальність за порушення академічної відповідальності для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників. Відповідальність за порушення академічної доброчесності для здобувачів освіти.	Тести, питання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10

Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Самостійна р-та														10				10
Індивідуальні завдання																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень		5		5		5		5		5		5		10		10	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Левченко В. В. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки та завдання до практичних занять і самостійних робіт для студентів зі спеціальності 8.09010301 – „Лісове господарство” освітньо-	

кваліфікаційного рівня „Магістр” 2-е видання, перероблене і доповнене. Київ : НУБіП України, 2012. 28 с.

2. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченков В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: ННТУ «КПІ», 2015. 276 с.

3. Кислий В. М. Організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2018. 224 с.

4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.

5. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.

6. Довідник лісового фонду України [укладений спеціалістами виробничо-технологічного відділу ВО «Укрдержліспроєкт» за матеріалами державного обліку лісів станом на 01.01.2011 р.

Інформаційні ресурси

Про внесення змін до Лісового кодексу України: Закон України від 8 лютого 2006 р. № 3404-IV URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про авторське право і суміжні права”. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2627-14> (дата звернення 25.05.2021).

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206, 107 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Черневий Юрій Іванович
Контактна інформація викладача	yurii.chernevyi@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної
--------------------------	---

	<p>доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
Додаткові бали	<p>Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.</p>

Викладач, доцент _____ Ю.І. Черневий